

Demonstratie van de Wiesendanger'sche ideaalkroon.*)

M. M.

Tot onderwerp mijner bespreking heb ik gekozen: „Wiesendanger's ideaalkroon,” vertrouwend dat eene nadere kennismaking met en eene zakelijke uiteenzetting van zijne methode belangrijk genoeg mogen zijn om eenige oogenblikken uwe aandacht te vragen. Alvorens evenwel tot de demonstratie over te gaan is als inleiding de beschrijving van een en ander, genoemde methode betreffende, hier op hare plaats.

Toen ik ongeveer 2 jaar geleden, als lid, de vergadering van den „Central Verein deutscher Zahnärzte,” destijds te Berlijn gehouden, had bijgewoond en de terugreis met collega BEICK uit Rotterdam over Hamburg leidde, werden wij aldaar attent gemaakt op de zooveel besprokene en de zoo verschillend beoordeelde WIESENDANGER'sche ideaalkroon. Gedachtig het spreekwoord: „Onderzoekt alle dingen en behoudt het goede” was na kort beraad ons besluit spoedig genomen. Den volgenden morgen togen wij naar de woning van den heer WIESENDANGER en waren niet weinig verbaasd ten zijnent te vinden eene wachtkamer vol patienten uit de beste standen, allen om ideaalkronen. Tevens ontmoetten wij in de operatie-kamer een collega uit Frankfür, een

*) Gehouden in de vergadering van de N. T. V. op Zondag 15 December 1895.

zeer aangenaam mensch; (volgens een Hamburger, die hem persoonlijk kende „ein tüchtiger Zahnartz) die reeds gedurende 8 dagen bij den heer W. vertoefde om de methode grondig te leeren en zich tegenover ons zeer gunstig uitliet, over alles wat hij in dien tijd omtrent deze kronen gezien had. Onder verplichting een Licenzschein te nemen, geldig voor een jaar en kostende 100 Mrk. werd ons gelegenheid gegeven alles te zien en te doen.

Vooraleer ik tot de bespreking der methode overga, heb ik één verzoek, namelijk dit, mij niet te beschouwen als pleitbezorger voor W.; maar men zal mij ten goede houden, dat ik mij, volgens de ervaring door mij opgedaan, niet kan scharen aan den kant zijner vele bestrijders. Mijn doel is u op het goede in de methode gelegen, attent te maken en ieder, die zich misschien door de epoche makende advertenties zou kunnen laten verleiden naar Hamburg te gaan, die reis en de 100 Mrk te besparen. Welnu, thans ter zake.

WIESENDANGER plaatst op bijna alle wortels zijne kronen, zij mogen nog zoo slecht zijn.

Nemen wij als voorbeeld een diep onder het tandvleesch gecariëerden wortel van eenen grooten snijtand met putriden inhoud. Na hem eerst met lauw water en verder met eene 2½ of 5% creolin-oplossing uitgewasschen te hebben, neemt hij (WIESENDANGER) eene handboor en boort het wortelkanaal, onder herhaaldelijke uitwassing met creolin, wijder tot het foramen apicale, waarschuwt wel voor doorboring, maar maakt zich ook niet bezorgd, indien het al eens gebeurt. Hij gebruikt geene sterke antiseptica. Om overtuigd te zijn, dat het kanaal aseptisch is, gebruikt hij eene violette oplossing van overmangaanzure kali. Blijkt dit vocht op een watje op een sonde in het kanaal gebracht, niet meer verkleurd, dan is dit voor hem een bewijs, dat het kanaal voldoende gezuiverd is.

Nu prepareert hij de holte op de volgende manier, die ik u zal laten zien; hij hecht vooral dááaraan veel waarde, dat de wortelvlakte tot onder het tandvleesch worde weggeslepen, boort nu met de machine door opvolgende rozenboren, het kanaal tot eene diepte van 6 m. M. en eene wijdte van 3 m. M., dan neemt hij een countersinkcrown of een gewonen, vlakken mineraaltand, buigt van den laatsten de crampons, neemt de was, waarop de tanden in den handel bevestigd zijn, en kneedt dit met de vingers zoodanig, dat het geschikt is, om met den tand den afdruk van de wortelholte te nemen. Nu komt het geheim, dat m i. met 100 Mrk. wel wat duur betaald is.

Men mengt gips, giet dit mengsel op eene plaat, (om het spoedige harden te bevorderen is hout verkieselijk) laat den tand met was tot de helft er in vallen, wacht tot de gips hard is en giet daarover de 2e laag gips. Nadat dit alles hard geworden is, opent men de vormen, verwijderd de was (niet door koken) maakt een kanaal voor het ontwijken der lucht en een trechtvormige opening voor het gieten van het metaal.

Nu neemt men een weinig Banka-tin, smelt dit in een lepel, giet het in den vorm en wanneer „der Guss ist gelungen” is de zaak in orde.

Bij eenige oefening, gelukt het gieten bijna altijd; mislukt het al eens, dan is het tin gemakkelijk door smelting te verwijderen en kan men opnieuw beginnen, want tand en vorm blijven bruikbaar. Na de stift en tinrug van den tand te hebben bevijld en eenige kerven in de stift te hebben aangebracht, als ook na met een rozenboor eenige groeven in den wortel te hebben gemaakt, mengt men een weinig cement, smeert hiervan om de stift, dompelt de punt in jodoform en brengt de kroon zoo op haar plaats. Na eenige minuten is het cement verhard en de bewerking is geëindigd. Volgens W. zijn nagenoeg alle wortels van

tanden en kiezen voor zijn ideaalkronen geschikt. Hoewel SACHS in Breslau indertijd in het algemeen voor overdrijving waarschuwde, geloof ik toch dat W. zich hieraan in groote mate schuldig maakt.

Zooverre mijne ervaring gaat zijn de wortels der middelste incisivi en canini, alsook die der bicuspidati daarvoor het meest geschikt. Een jaar lang heb ik deze methode toegepast, opzettelijk heb ik het tweede jaar de kronen niet willen maken, om eerst af te wachten, hoe zij zich hielden. Ongeveer 40 kronen zijn door mij gemaakt en tot dusverre zijn de resultaten verrassend, daaronder waren wortels, waarop onmogelijk nog een stifttand naar een der bestaande methoden kon worden gemaakt. Hoelang deze kronen zullen blijven zitten, moet de tijd leeren, mijne ervaring loopt slechts over 1½ jaar.

Ook enkele teleurstellingen moest ik ondervinden, van een 5 tal namelijk brak de tand van het tin, zeker doordat de crampons te kort waren en geen bevestiging genoeg gaven voor het tin. Ik heb dit evenwel voor immer voorkomen door een boogje draad op de pennetjes te soldeeren. Het kostte weinig moeite het tin met eene drillboor uit het wortelkanaal te verwijderen, iets wat bij andere methoden dikwijls zeer moeilijk gaat. Ook eischt de bewerking dezer kroon niet veel technische bekwaamheid, zoodat dit procedé in het bereik van een ieder ligt. Wat nu de benaming „ideaalkroon” betreft, is mijns inziens W. niet van laatdunkendheid vrij te pleiten, als hij deze kronen met „Ideaal” bestempelt.

In mijne oogen is er maar één „Ideaal”-kroon en wel die van RICHMOND; deze kroon toch sluit door haar metalen kapsel de wortelvlakte af, waardoor de wortel voor verder bederf is gevrijwaard en kapsel en stift met den wortel eene verbinding vormen, die ongeëvenaard is.

Het zou m. i. onverantwoordelijk zijn op een wortel,

waarop nog een Richmond-kroon kan worden gemaakt, een Wiesendangersche te plaatsen. Maar niet alle patienten kunnen Richmond-kronen bekostigen en helaas, vele tandartsen zijn nog niet vertrouwd met crown en bridgework en in die gevallen kan de Wiesendanger methode haar nut hebben.

Ik heb gemeend voor de eerste maal, dat ik de eer heb deze vergadering bij te wonen, een onderwerp te hebben gekozen, dat naar ik hoop bij u bijval zal hebben gevonden.

Groningen. December 1895.

JOSEPH OTTÉ.

